

tró. Fan falta més dades documentals per orientar-nos. —² No Belv., *D*Ag., *D*Fgra., *D*Amen., Febr-Card., *C*Ros, Sanelo ni Escrig (1851). —³ MilàF, *Romillo.*, 82.1f., versió B, reco. a Vallfogona (var.: «que visqués t. l. p.», versió A, reco. a l'Esquirol); ja figura en l'ed. de 1853. —⁴ Per a la història semàntica internacional del mot *patriota*, són valuoses les dades i idees aplegades per P. Barbier, comentades per Jud, *V*Rom. II, 246. Cf. les que hi afegeix Aless. Schiaffini, quant a l'italià: «*patrioto*, -ota,¹⁰ come 'buon cittadino che ama la sua patria', è nel Salvini [c. 1715-20]; in G. R. Carli, nel famoso articolo *Della patria degli Italiani* [princ. S. XIX], e aggiungo che nel 1776 fu fondata la *Società patriottica milanese*, che mirava 'a ravnivir il sentimento della patria nel popolo'; e *patriotismo* 'caritas patrii soli', che è nel Carli, in PVerri, nel Cesarotti [c. 1795], in C. Denina; e soggiungo che ebbe diffusione in Italia, tradotta in francese dal De Bissy, l'opera del Bolingbroke, *Lettres sur l'esprit de patriotisme*, Londra, 1750», *Momenti di Storia della Lingua It.*, p. 112. Però més important que tot és que a Catalunya ja s'usà *compatriota* en llatí del S. XI (supra) i en català el 1502.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS:
pare valencià, paràs, paregàs, padastre, padrastrre, parastre, pairastre, padri, padrina, pardi, pairina, padrinege, padrinet, apadrinar, apadrinament, padrinejar, patró, compatronat, espatronar, pairal, les pairals, paicap-patró, suro patró, desempatronar, patronejar, compatró, compatronat, espatronar, pairal, les pairals, pairalia, pairalisme, patern, Paterna, Padern, Pipaderni, paternal, paternalis, paternalisme, paternalista, paternalistic, paternitat, patri, pàtria potestat, pàtria, patrial, patriota, patriòtic, patriotisme, patrioter, patrioteria, patrioterisme, compatriota, expatriar-se, expatriació, repatriar, repatriat, repatriació, repaire, repatriar-se, patrici, patriciat, compatrici, patrimoni, patremoni, patrimonial, patrimonialitat, patristic, patristica, compare, anar-se'n tot per compares e comares, tot són compares i comares, +compadresc, comparatge, comparet, impetrar, impetració, impetrador, impetrant, impetratori, perperar, perperació, perperador, eupatori, parenostre, paternostres, parenòstrics, pare-mestre, pare-pedaç, pare-petit, patrocini, patrocinar, patrocinador, parricida, parricidi, patrologia, patronimic, patriarca, patriarcal, patriarcat, empatriarcar-se, empatriarcamment, cappare, cappadre.

Paredada, paredador, paredaire, paredament, paredar, paredat, paredenc, pareder, paredó, paredot, V. paret Paregàs, V. pare Paregori, paregòric, V. alegoria Paregut, parèixer, V. parer Parell, V. par Parella, V. par i pala Parellada, V. par Parellar, parellat, pareller, V. par

PARÈMIA, 'proverbi', pres del gr. *παροιμία* id., compost de *παρά* 'al costat, a la manera de', i *ὀμίη* 'marxa de la narració', derivat de *εἶμι* 'jo vaig, jo mar-

xo'. □ 1.ª doc.: *D*Fa.

CPT.: *Paremiòleg* [*D*Fa.]; *paremiologia* [1913, Sebastia Farnés, *Paremiologia Catalana*]; *paremiològic*.

Parença, parençar, V. parer Parencejar, parencer, parenceria, parència, parencós, V. parer Parènesi, parenètic, V. enigma Parenostre, V. pare Parènquima, parenquimatitis, parenquimatós, V. quim Parent, V. parir i parer Parentat, parentela, parentesc, -esca, V. parir Parèntesi, parentètic, V. tesi Parentia, parentiu, parentívol, parentor, V. parir

PARER, del ll. PARÈRE 'parèixer', 'semblar, aparer'.

□ 1.ª doc.: doc. de 1242.

«*Pareg-mi que-i fos mal juçad, que a tercer dia <dia> donar, no-m parie dret, e a dimenge sobretot*», doc. de la Conca de Tremp de 1242 (PPujol, *Docs. Vg. Urg.*, 8.23). I en tota mena de textos des dels orígens literaris: «negun no podia treher lo cap ne la mà en aquells --- cadafals, que sempre no fos ferit de 2 o de 3 tretes: e axí negun no-y gosava *parer*, tant los fahian pahor les ballestes dels sarrayns», Desclot (§ 163, *NCL*, v, 98.12; també *paregueren*, en el cap. § 100). No és rara la locució estereotipada i incisa *çom par* 'em sembla, sóc de parer que': «valrà més, so-m *par*, que si-l férem morir a turmens», *VidesR*, 47r2 (cf. la nota 25, i la del vol. I, p. 172).

Encara que la forma més plena *parèixer*, provinent de l'incoatiu llatí *PARESCERE*, començà tot seguit a ampliar més i més el seu paper, i a reduir les aparicions del simple *parer*, aquest segueix trobant-se en alguns casos, en frases de tipus particular etc., durant tota l'E. Mj., sobretot en aquelles menys exposades als malentesos i equívocs a què donava peu la brevetat del radical de la forma pura *parer*, que en algunes de les seves formes personals es prestava a confusió amb els verbs *parir* i *parar* (d'aquí l'avenç creixent de la variant *parèixer*, no exposada a confusió).

El verb *parer*, encara que no es pot dir que fos de conjugació enterament anòmala, era (fins i tot dins la segona conjugació, on a penes es pot dir que existeixi un patró general) dels que tenien formes poc ordinàries: per a llur exposició i explicació, remetem a *LleuresC*, 324 i nota 3, i *VidesR* I, pp. 61 i 54, on se n'explica i exemplifica bona part. Afegim-hi, del tema de perfet *parec* (*pareg*) 1242 (supra), *paregueren* pfm. 6 en Desclot (cap. 100), *paregués* Subj. Impf. 3 doc. ross. de 1309 (*InvC*), i l'antic plusqpf.-condicional «que *pareguera* que tort los faés» ('hauria semblat') en el *Tugat* (96).

⁵⁰ El futur i el condicional foren per llargs temps de l'anòmala classe sincopada: «fer congregar en aquell bon loc que a ells *parrà*, o aquell que'ls plaurà, per haver consell», reglament gremial de 1390 (*CoDoACA* XI, 364); «hagen aquell rahonament que'ls *parrà*», 1390-95 (*Ardits* I, 61); «lo jorn del Judici *parrà* qui haurà fet servici», «aquell' hora de temença / *parrà* qui ha fet valença», *Cant de la Sibilla*; «ara *parrà* qui vençrà, o veritat o falsetat», Lluall (*Merav.* VII, § 6), i en condicional «*parria* que condemnàs algun poc la providència divinal», Boeci, *de Consol.*, 63. Per com-